

GAZETA ŁÓDZKA

Poniedziałek 27 Września 1915 r.

ORGAN NARODOWY.
Założyciel i wydawca Jan Grodek.

Rok IV. — № 254

PRENUMERATA W ŁODZI WYNOŚI:
Rocznie 12 Marek, półrocznie 6 Mr., kwartalnie 3 Marki
miesięcznie 1 Marka.
Za odnośnienie do domów 20 f. miesięcznie.
Wychodzi codziennie po południu.

Kedakcja i administracja—Przejazd № 3, otwarte codz. od 9
do 7 wiecz. w Niedziele i święta od 12 do 6-tej.
Redaktor przyjmuje interesantów w sprawach re-
dakcyjnych od 10 do 2.
Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. — Rękopisy
bez zastrzeżenia honorarium uważa się za bezpłatne.

OGŁOSZENIA:
Nadesłane na 3 stronie wśród tekstu za wiersz lub jej-
miejsce 1 Mr.; reklamy za tekstem 40 fen.; zwyczajne 30 fen.
nekrologia 40 f.; Ogłoszenie małe 4 f. za wyraz.
Każde ogłoszenie najmniej 40 f.

Rubikon przekroczony.

(k) Równia pochyła, po której zacinają toczyć się wypadki w Rosji jest już dobrze widoczna. Znamy ją z niedawnej przeszłości. Dzisiaj tylko spadek jej jest bez porównania silniejszy.

Przed dziesięciu laty biegła tarównia od niepowodzenia w małej stosunkowo, niepożądanego i niepopularnej wojnie, ku ostojom rządu despotycznego, do tej pory jeszcze ani razu niczem nie wstrząsną. Dzisiaj równia ta zawieszona jest między zenitem uniesienia patriotyczno-wojennego i rojeń najśmielszych, jakie śmiała rosyjska głowa kiedykolwiek rola, a nadirem absolutnej niewiary, zniechęcenia i pogardy dla rządu, który już przed dziesięciu laty okazał się dość słabym i złym, teraz zaś dowiódł, że jest — niezmiernie złym. Od zenitu uniesień do nadiru zwątpienia i niewiary, droga jest zawsze krótka i stroma.

W duszach rosyjskich ulega ona jeszcze pewnemu specjalnemu skrótowi... Dlatego zima rosyjska zapowiada się na ten rok ponuro, burzliwie i — krwawo...

Chore organizmy reagują na pobudki zewnętrzne albo za wolno, albo za szybko. Okazuje się, że chore organizmy rosyjskie należą do tej drugiej kategorii. Opozycyjno-rewolucyjna reakcja społeczeństwa na sromofnie przegranej wojnie zaczęła się rychlej, niż można było przypuszczać.

Jest to niewątpliwie nową, dotąd nie rejestrowaną jeszcze oznaką wewnętrznego rozstroju Rosji. Wobec niej dopiero można należycie ocenić całą sztuczność i nienaturalność tego pseudo-patriotycznego podniecenia, które na początku wojny ogarnęło było społeczeństwo rosyjskie. Nie był to nadmiar zdrowia, ale wysoki stopień gorączki, trwającej i złowrodzonej...

To, co obecnie dzieje się w Petersburgu, przypomina żywcem ów historyczny rok „wiosny”, który przeżyła Rosja podczas wojny z Japonją. Te same narady najważniejszych i najspokojniejszych, te same niemal postulaty, ta sama ich ewolucja ku maksymalizmowi, ten sam ich przeważający teoretyczny i abstrakcyjny charakter, to samo wreszcie wychodzenie rządu na polowę drogi naprzeciw, to samo jego cofanie się, te same skoki w próżnię myśli państwowej i to samo balansowanie sternika przy — złamanem kole sterowem...

Są jednak także pewne różnice. I te w danym wypadku uczą więcej, niż podobieństwa.

Otóż przedewszystkiem tempo jest dzisiaj silniejsze i żywsze, niż było lat temu dziesięć. I rząd i społeczeństwo są jak aktorzy, którzy odbyli już czytelną próbę... Oboje znają już swoje „kwestje”. Działają idzie raźniej i żywiej...

Duma zaczęła od tego, na czym skończył słynny zjazd ziemców w Petersburgu w grudniu roku 1904. Od razu przedstawiła rządowi długi jadłospis swoich żądań. Droga na Sztokholm doszła nas jego wierna kopia. Warto go też uważnie przeczytać.

Jak wiadomo pod wpływem katastrof militarnych w Dumie utworzyła się przed dwoma niespełna miesiącami silna większość pod nazwą „bloku dumskiego”. Weszło do niej sześć stronnictw, a to: centrum, narodowo liberal-

ni pałdziernikowcy, lewicowi pałdziernikowcy, kadeci, postępowcy i trudowicy. Oprócz tego do bloku zgłosili swe przystąpienie niemal wszyscy dzicy, tudzież intelektualne grupy z Rady państwa, więc tamtejsze „centrum lewe” i grupa akademicka.

Blok ten ukonstytuowawszy się, wydał następującą odezwę, w której wyjaśnia i określa swoje cele:

Podpisani przedstawiciele rozmaitych stronnictw Dumy i Rady państwa są przekonani, że tylko silny, pełen inicjatywy i energii rząd może ojczyznę doprowadzić do zwycięstwa, że rząd taki musi opierać się na zaufaniu narodu i na współdziałaniu wszystkich obywateli. Spełnienie następujących warunków stanowić powinno najbliższe i najważniejsze zadanie takiego rządu:

Po pierwsze — utworzenie solidarnego i jednolitego gabinetu, złożonego z osób, które posiadając zaufanie kraju, przygotowałyby ustawy, przez które urzeczywistnienie naszego szczegółowego programu w najbliższym czasie stałoby się możliwym.

Po wtóre — rzeczywista zmiana dotychczasowego systemu rządowego, który dotąd nie opiera się na zasadzie ogólnego samorządu. Nowy ten system wymaga: a) ścisłego przestrzegania ustaw, b) współdziałania między wojskowym a cywilnym zarządem we wszystkich sprawach, które nie dotyczą bezpośrednio dziedziny operacji wojennych, c) zaprowadzenia komunalnej administracji, d) jasnej i konsekwentnej polityki, zabezpieczającej pokój wewnętrzny i usuwającej powody do tarć między narodowościami i klasami.

Dla popierania polityki, zmierzającej do powyższych celów, połączyły się z sobą te różne partie i grupy w Dumie i Radzie państwa, które uznają konieczność przedsięwzięcia rozmaitych zarządzeń i środków zarówno na polu administracji, jak ustawodawstwa.

Srodki te i zarządzenia dadzą się ująć w następujące linje wytyczne:

Program administracyjno-polityczny.

1. Ułaskawienie przez cara wszystkich tych osób, które skazane zostały za przestępstwa polityczne lub religijne, o ile przestępstwa te nie miały charakteru zbrodni, karanej przez kodeks karny.
2. Uwolnienie tych osób od wszelkiej kary i przywrócenie im ich dawnych praw wraz z prawem czynnego i biernego wyboru do wszystkich ciał reprezentacyjnych.
3. Złagodzenie kar za wszystkie zbrodnie polityczne i religijne, z wyjątkiem zdrady i szpiegostwa.
4. Odwołanie wszystkich osób, które z powodów politycznych lub religijnych w drodze administracyjnej zostały wysłane ze swoich miejsc zamieszkania.
5. Absolutne zaniechanie wszelkich prześladowań religijnych.
6. Zniesienie cyrkularza w sprawie tolerancji religijnej, który w zupełności wypacza ducha dotyczącego manifestu carskiego z dnia 17 kwietnia 1905 r.

7. Rozwiązanie kwestji rosyjsko-polskiej, zniesienie wszelkich ograniczeń, dotyczących Polaków w całym imperjum, wprowadzenie ustaw, opartych na zasadzie autonomji, wreszcie zbadanie polskiej kwestji agrarnej.
8. Zniesienie ograniczeń w prawach żydów, przedewszystkiem zaś przedsięwzięcie środków w celu zniesienia granicy zamieszkania dla żydów, zniesienie

zakazu uczęszczania do szkół i zakładów naukowych, zniesienie ograniczeń w wyborze zawodu, wreszcie pozwolenie na wkrzeszenie prasy żydowskiej.

9. Pojednawcza polityka w kwestji fińskiej, przedewszystkiem zaś zmiana składu senatu fińskiego i tamtejszego systemu administracyjnego, tudzież zaniechanie prześladowania urzędników miejscowych.

10. Wznowienie prasy ukraińskiej.
11. Natychmiastowe zbadanie okoliczności, wśród których, i powodów, dla których wiele osób zostało uwięzionych i wiele z Galicji wywiezionych i natychmiastowe uwolnienie niewinnych.

12. Swoboda tworzenia związków zawodowych i zaniechanie prześladowania przedstawicieli robotniczych pod pozorem, że należą do niedozwolonych stronnictw.

13. Wznowienie prasy robotniczej.
14. Opracowanie nie tylko ustawy o obronie narodowej, ale także projektu ustaw, spełniających następujący program, przez który jedynie możliwym jest zorganizowanie całego państwa i społeczeństwa dla odniesienia zwycięstwa i zabezpieczenia pokoju wewnętrznego.

Program ustawodawczy:

1. Zupełne równouprawnienie włościan z innymi klasami.
2. Wprowadzenie ziemstw komunalnych.
3. Reforma ordynacji ziemskiej z 1890 r.
4. Reforma ordynacji miejskiej z 1892 r.
5. Wprowadzenie samorządu prowincjonalnego na Syberji, w okręgu archangielskim, w okręgu kozaków Dońskich, na Kaukazie.
6. Wydanie nowej ustawy o związkach korporacyjnych.
7. Ustawa o spoczynku personelu handlowego.
8. Poprawa materialnego bytu personelu pocztowego i telegraficznego.
9. Ustawa przeciw opilstwu.
10. Normalna koalicyjna ustawa dla miast i wsi.
11. Rozszerzenie sądów pokoju na te okręgi i gubernje, w których niema ich dotąd.
12. Reglamentacja dla przyszłego spisu ludności.
13. Wydanie tych wszystkich ustaw, które mogą okazać się potrzebnymi dla urzeczywistnienia wyżej wyliczonych reform.

Deklarację tę po dwunastodniowych bardzo znużających naradach podpisali: hr. Bobrinskij w imieniu partji postępowo-nacjonalistycznej, książę Lwow w imieniu centrum, za pałdziernikowców postępowych — Dimitrjukow, za pałdziernikowców lewych — Szidłowski, za kadetów — Milukow, za postępowców — Jefremow, za lewe centrum Rady państwa — baron Meller-Zakomelski, za grupę akademicką tejże Rady — profesor Grimm.

W odpowiedzi na tę deklarację Goremekin odroczył Dumę. Był to ze strony rządu akt wybitnie wrogi wobec przedstawicielstwa narodowego. O wrznięciu tego aktu Petersburgska Agencja Telegraficzna podała relację tendencyjnie fałszywą, twierdząc, że posłowie przyjęli niespodzianą wiadomość o odroczeniu „w spokoju”.

Prywatne relacje, idące na Sztokholm, mówią coś wręcz przeciwnego. Oburzenie na rząd z powodu odroczenia Dumy ogarnęło sfery najbardziej umiarkowane.

Kronika polityczna.

Odezwą biskupów polskich.

KRAKÓW. „Głos Narodu” ogłasza odezwę wszystkich biskupów polskich do arcybiskupów i biskupów świata katolickiego, w której opisują zniszczenia w krajach polskich, spowodowane wypadkami wojennymi.

Odezwą prosi biskupów, aby w dniu 21 listopada w swych dycecezjach nakażali modlitwy i ofiary na korzyść kraju polskiego.

Decydująca narada ministrów w Rumunji.

BUDAPEST. „Ast Est” donosi: Decydująca narada ministrów trwał od 5 po południu do 8 wieczór. Prezes ministrów Brătianu zdał sprawozdanie, położenia i doniósł pomiędzy innymi, że czwórporozumienie zapytało się Rumunji czy może liczyć na przyłączenie się Rumunji do czwórporozumienia w razie gdyby mocarstwa koalicji wysadziły na Bałkanie 400000 armiję. Brătianu oświadczył, że w obecnych warunkach nie może być mowy o czynnym wystąpieniu Rumunji.

Stanowisko Rumunji.

BUKARESZT. Oficjalna „Agence Roumaine” donosi: Rada ministrów, która zajmowała się położeniem zewnętrznym, powzięła wiadomość o mobilizacji Bulgarii i Grecji. Ministrowie byli jednoznacznie zdania, że nowe te fakty nie są zdolne zmienić dotychczasowego kierunku polityki rumuńskiej. Dla tego pozostaje wojska rumuńskie nadal skoncentrowane przy granicach rumuńskich. Sprawa stanu oblężenia nie zajmowała się rada ministrów.

ATENY. „Idea” dowiaduje się z wiarygodnego źródła, że układy, rozpoczęte przez prezesa ministrów Venizelosa z rządem rumuńskim, rozbiły się.

WIEDEN. „Wiener Reichspost” donosi, że ustąpi wkrótce rumuński minister skarbu Costinescu, który uchodzi w Rumunji za przywódcę polityki czwórporozumienia.

LUGANO. „Corriere della Sera” donosi z Bukaresztu: Podług „Adeverul” powiedział król, że zaczepki niemiecko-austriackie, które tylko mają na celu czasowe obsadzenie serbskiego Dunaju, celem wolnego przejazdu do Turcji, nie dają powodu Rumunji do interwencji. Państwa centralne nie zechcą położenia na Bałkanie komplikować. Gdyby czwórporozumienie chciało wojska swe wysadzić na ląd, Rumunja postąpi, jak nakazują jej interesy państwowe.

Neutralność Rumunji.

FRANKFURT. „Frankfurter Zeitung” donosi z Bukaresztu, że z kół bliskich czwórporozumieniu oświadcza, iż Rumunja i nadal pozostanie neutralną.

Flaga bułgarska już nie powiewa w Paryżu.

PARYŻ. Na gmachu bułgarskiego poselstwa nie powiewa już flaga mimo, że poselstwo przebywa w Paryżu.

Z Bułgarji.

SOFJA. Dzienniki wszelkich odcieni politycznych kładą nacisk na to, że zarządzonej mobilizacji nie spowodowały żadne zamiary zaczepne, lecz rząd nie zamyka oczu na powagę położenia.

Oficjalne „Narodni Prawa” twierdzi, że Bułgarja chwycić się musiała zarządzonej mobilizacji, aby być przygotowaną na wszelkie ewentualności; Buł-

prawa międzynarodowemu, ponieważ nie było tam wcale wojsk,

Z widowni południowo-wschodniej. Nie nowego.

Zastępca szefa sztabu generalnego Hofer, marszałek polny porucznik

Teatr i muzyka.

Przez łódzkie sfery teatralne jesteśmy proszeni o sprostowanie o stosunkach teatralnych w Łodzi całego szeregu błędnych informacji, które były wydrukowane w Nr. 38 „Swiata” z dnia 18-go września b. r.

Specjalny wysłannik „Swiata”, pan M. S., pisze:

„Zrzeszenie się artystów w Warszawie znalazło i tu oddźwięk. W tych warunkach zebrało się pod wodzą energicznego organizatora i zdolnego artysty, p. Szarkowskiego, Tow., które daje przedstawienia w gmachu Tow. Teatralnego. Pomimo pewnych braków i zebrania się Towarzystwa trochę naprędce, teatr ten miał powodzenie”.

Otóż ta część wzmianki o zorganizowaniu zespołu Teatru polskiego jest nieprawdziwa, gdyż faktycznie w ub. roku w miesiącu wrześniu zebrał i prowadził na działy Towarzystwo nie pan Szarkowski a pan Ludwik Szejer. Do zespołu T-wa wtedy należały panie: Sniatyńska, Wisnowska, Jaglątowska, Chryzowska, Orsetti i Szoslandowa.

Panowie: A. Szarkowski, Tartakowicz, L. Szejer, Machalski, Olędzki, Łabędzki, Piłarski i Szosland.

Teatr w tym okresie, poza kilku beneficjami, nie miał powodzenia.

Czytamy w „Swiecie” dalej:

„Ale znowu wynikło nieporozumienie i rozdzielenie:

„Obecnie jeden teatr gra w t. zw. Teatrze Wielkim pod dyr. Szarkowskiego, drugi zaś w Teatrze Polskim pod dyr. Szejera. Pierwszy zrzeszył w tem towarzystwie udziałem niemal wszystkich pozostałych w Łodzi aktorów, drugi korzysta głównie z pracy amatorów, rekrutujących się z dawnego teatru robotniczego”.

W rzeczywistości było tak: W maju, przed rozpoczęciem sezonu letniego, pan Szarkowski z częścią artystów Teatru Polskiego przeniósł się do ogródka przy ul. Konstantynowskiej a następnie do Teatru Wielkiego, gdzie po raz ostatni grano Cara Pawła I-go 8 września. Potem grano jeszcze kilkakrotnie w Talji, gdzie zaś grać będzie p. Szarkowski w sezonie zimowym, dotychczas jeszcze nie wiadomo, gdyż Teatr Wielki zajął żargonowa trupa żydowska a w Talji, jak i lat ubiegłych grać będą artyści niemieccy.

Nie jest więc prawdą, że p. Szarkowski gra w t. zw. Teatrze Wielkim i że Teatr Polski prowadzony jest obecnie pod dyr. L. Szejera, gdyż ten ostatni był kierownikiem Teatru Polskiego tylko do 1-go września a od tej daty Tow. teatralne od dało w dzierżawę Teatr Polski panu O. Szefferowi, który po uzupełnieniu personalu nowymi siłami prowadzi w b. sezonie zimowym teatr na działy.

Co zaś do informacji Sz. specjalnego sprawozdawcy „Swiata”, jakoby p. Szarkowski zrzeszył w swoim towarzystwie niemal wszystkich pozostałych w Łodzi aktorów a p. Szeffer korzystał głównie z pracy amatorów, to najlepiej oświecili to wykaz artystów i artystek, pozostałych z dawnego zespołu i w Teatrze Polskim i u p. Szarkowskiego.

I tak do zespołu Teatru Polskiego z dawnych należą obecnie panie: Sniatyńska, Orsetti, Jaglątowska i Chryzowska.

Panowie: Machalski, Łabędzki, Olędzki, Tartakowicz, Piłarski, i Szejer.

Do zespołu p. Szarkowskiego: Wisnowska, Szoslandowa, Szarkowski i Szosland.

W końcu pisze p. M. S.:

„Na tle nowej fazy teatralnej wyłoniło się kilka talentów, jak A. Szarkowski, bardzo dobry, jako Kościuszko (pracuje obecnie nad Paytem i Mereżkowskiego) i t. d.”

Należy i to sprostować:

Pan Szarkowski grał w „Kościuszcze pod Racławicami” zawsze rolę Katkowa a w Pawle I-ym rolę cesarzewicza Aleksandra, wymienione zaś role Kościuszki i Cara Pawła grywał w imprezie p. Szarkowskiego stale p. Szosland.

Jak na kilkudziesięciu - wierszową wzmiankę o stosunkach teatralnych w Łodzi, to chyba dosyć nawet wyżej wyliczonych „nieodkładać”.

„Gra serc”.

Zapowiedziane na jutro przedstawienie Tow. im. J. Korzeniowskiego, na którym miano odegrać sztukę S. Kiedrzyńskiego „Gra serc” na dochód Komitetu niesienia pomocy biednym w Konstancynie zostało odłożone z przyczyn od organizatorów niezależnych na przyszły wtorek dnia 5 października.

Nabyte już bilety są ważne a pozostałe nabywać jeszcze można codziennie w księgarni L. Fiszer.

„Grę serc” reżyseruje p. Jan Andrzejewski i widowisko wtorkowe zapowiada się pod względem kasowym i artystycznym znacznie lepiej, jak „Stary Mąż”.

Szkola wszystkich robót ręcznych,

haftu białego i kolorowego oraz nauka kroju i sycia bielizny. Uczennice otrzymują patenty. Ceny niższe. Zapis uczennic od g. 10-2 po poł. w Szkole kroju A. KOPYDŁOWSKIEJ ul. Piotrkowska 154.

Zawiadomienie.

od dnia 1 Października w szkole kroju i sycia otwarty zostaje trzy miesięczny kurs nauki kroju i sycia za opłatą czterech Mr. miesięcznie po skończonym kursie uczenie otrzymują patenty. Zapisy od 10 do 2 po południu w szkole kroju i sycia Apolonji Kopydłowskiej, ul. Piotrkowska 154.

OGŁOSZENIE.

Dla ces. niemieckich sądów w Łodzi i w okolicy będzie potrzebna większa ilość torfu. Oferty z oznaczeniem ceny i kosztu przywozu, wraz z próbkami należy składać przed południem w pokoju Nr. 10, w sądzie okręgowym. Ces. Niemiecki Sąd Okręgowy. Sędzia nadzorczy.

Przymusowa licytacja.

We wtorek, 28 Września 1915 r. o godz. 11 przed południem, w Łodzi przy ul. Wilanowskiej № 6, sprzedam z publicznej licytacji za gotówkę: 1 maszynę do sycia Singera, 1 szafę do ubrań, 1 złoty zegarek damski, 2 but. szampa i t. d. Łódź, 25 Września 1915 r. Blazyczek, komisarz sądowy.

Przymusowa licytacja.

W środę, 29 b. m. będą sprzedane z publicznej licytacji za gotówkę: 1) o godz. 10 rano przy ul. Wólczańskiej № 94. 1 wielka szafa sklepowa i inne meble 2) o godz. 11 i pół rano przy ul. Wiesnera 4: 1 krowa, 1 pianino, 1 garnitur pluszowy i rozmaite meble 3) o godz. 1 po południu przy ul. Radwańskiej 9. 1 sofa z grzymsm i lustro. Łódź, 27 Września 1915 r. Cynka, komisarz sądowy.

Do wynajęcia mieszkanie z 4 - 8 i z

10 pokoiów

z wygodami. Zaraz, Krótka Nr. 9.

Bilans zamknięcia Kom. Tan. i Bezpł. Kuchen d. 11 Września 1915 r.

Stan rachunków od 1 Maja po dzień 11 Września 1915 r.

Table with 4 columns: Stan Czynny, Stan Bierny, and two columns for amounts. It details financial transactions for the 'Kom. Tan. i Bezpł. Kuchen' as of September 11, 1915.

Podpisali: Za przewodniczącego: S. Dietrich. Sekretarz: St. Nakielski. Przewodniczący Sekcji Gospodarczej: Ks. D. Kaczyński. Przewodniczący Sekcji Kontroli i Statystyki: St. Zaborski. Skarbnik: M. Reicher. Za buchaltera: J. Szymanowski.

Republikacja dozwolona przez niemiecką władzę cenzuralną.

OGŁOSZENIA DROBNE:

A. A. Kupuje kwity lombardowe i maszyny do sycia Brzezńska 10 m. 9 793

A kuszerka przyjmuje chore, udziela porad, biednym ustępstwo. Dyskrecja. Piotrkowska № 228-25. 463

Bardzo tanio do sprzedania lampy elektryczne z dwóch pokoi, kuchni i przedpokoju. Ulica Pańska 30 Zgliczynski.

Kartofle 85 kop. ewiartka do sprzedania Włodzewska 77.

Kupuję kwity wszystkich lombardów i płacę najlepsze ceny srebro, złoto, srebro, różne zegarki, wyroby futrzane i lokciowe towary Piotrkowska 33 Goldin, sklep front. 824

Ojczym Marcin Słowacki pragnie się dowiedzieć o pobycie swych córek: Anieli i Antoniny Stupczyńskiej. Ktoby wiedział gdzie się znajdują proszony jest o zawiadomienie. Pabjanice, Bynek 8.

Obiady smaczne obfite po 40 kop. tamże pokój do wynajęcia duży, ładny może być wspólny Skwerowa 15 m. 5.

Odciski wytępa na zawsze amerykańska maść „Corricide de Keene”. Pudełko 60 kop. Do nabycia w aptekach i składach aptecznych: Główna sprzedaż w Łodzi w składach aptecznych: M. Hilera St. Majewskiego. Przedstawiciel H. Neuman, Włodzewska 86. 469

Pokój umeblowany przy rodzinie z elektrycznym oświetleniem, osobnym waściem z ustugą lub bez odnajmę zaraz. Konstancynowska 10 m. 2

Robotnik wiejski potrzebny na pensję tygodniową. Południowa 18 w Hotelu.

Stow. społ. „Wyzwolenie” poszukuje składowego z kaucją do filii przy ul. Rzgowskiej № 59 Oferty składać w zarządzie Stow. Piotrkowska 292 pomiędzy 6 a 8 g. w.

Sprzedam tanio dwa maszyny w dobrym stanie z powodu wyjazdu. Wiadomość Mikołajewska 13 w prańi Oszrodka.

Szwaczka zaraz potrzebna na wieś, do obywatelskiego domu pod Sieradzem za całodzienną utrzymanie. Oferty z adresem pod J. P. w ul. Gar. Łódzkiej.

Sklepikarze, urzędnicy, kantorzyści, woźni. Korzystajcie z okazji. Kupuję papier wekslowy, marki pocztowe, stemplowe i oszczędnościowe, płacę najlepsze ceny. Włodzewska 40 m. 10. front 2-gie piętro.

Umeblowany pokój zaraz do wynajęcia Andrzejowa 18 m. 10.

Wolant mały do sprzedania. Zielona 38.

Zgubiłem teczkę zawierającą 2 paszporty. Rosyjski wydany przez Magistrat m. Łodzi i niemiecki wydany przez prezydium m. Łodzi, w pierwszych dniach września na imię Aleksandra Lutroskiego. Józef Marchewski zgubił świadectwo młynarskie i paszport wydany z m. Zgorzela.

na posiedzeniu Koła architektów. Wszystkie prace, nadesłane na konkurs, będą po osądzeniu wystawiane na widok publiczny, o czym nastąpi specjalne ogłoszenie.

Sąd konkursowy stanowią: z ramienia zarządu miasta pp. Piotr Drzewiecki, zastępca prezydenta stołecznego miasta Warszawy, Bronisław Gembarski, Jan Heinrich, Wacław Męczykowski i August Załuski; z ramienia Koła architektów pp.: Zdzisław Kalinowski, Stefan Szyller i Marjan Warzeniecki.

Warunki i program konkursu mogą być otrzymane w kancelarii Stow. techników, w godzinach od 11-jej do 1-jej z wyjątkiem niedzieli.

Mąka już jest.

„Deutsche Warschauer Ztg.“ otrzymała następujące zawiadomienie od Cesarzowskiego prezydium policji:

„W zasadzie nadszedł koniec braku mąki i chleba w Warszawie. Po sprowadzeniu z Modlina - Nowo - Georgiewska większej ilości mąki, aby narazie zaradzić brakowi, przybyła teraz z Niemiec znaczna liczba wagonów z mąką. Podział mąki przekazał prezydium policji sekcji żywnościowej Komitetu Obywatelskiego. Z żądaniem zakupu mąki powinni piekarze udawać się do biura sekcji żywnościowej na rogu ulicy Nowogrodzkiej i Leopoldyny, z wyszczególnieniem potrzeb tygodniowych. Mąkę wydaje się jedynie po uprzednim wpłaceniu należności.“

Nadejście tego transportu mąki nie ma narazie jeszcze nic wspólnego z zamierzonym wprowadzeniem kartek na chleb i mąkę. Jest to bowiem jednorazowy większy transport...

Kartki zaś na chleb będą wprowadzone dopiero wtedy, gdy będzie zapewniony stały regularny dowóz mąki. Zrezygnacja termin wprowadzenia kartek na chleb jest jeszcze uzależniony od decyzji władz, którym dopiero w tych dniach przedstawiono projekt całej organizacji rozdawnictwa tych kartek.

Światło na Pradze.

W piątek po raz pierwszy po 50 dniach przerwy Praga o zmierzchu otrzymała oświetlenie gazowe ulic i placów.

Cisnienie gazu było mniejsze, a liczba latarni na razie zmniejszona. Brak światła gazowego nie dawał się bardzo

odczuwać, ponieważ funkcjonowała już elektryczność.

Gazomierze w domach prywatnych były nieczynne. Z powodu braku węgla są one, podobnie jak w Warszawie, wyłączone z sieci ulicznej.

Gaz doprowadzono przez zmontowaną rurę przy moście Kierbedzia. Elektryczność zaś doprowadzono przez ułożony kabel na nowym moście palowym, który również jest oświetlony elektrycznością.

Sprostowanie.

Redakcja naszej „Gazety“ otrzymała wczoraj z Warszawy list od pana Wilhelma Beatusa, w którym ten prostuje błędną wiadomość, zamieszczoną w rubryce „Z Warszawy“ w „Gazecie Łódzkiej“ z dnia 15 lipca b. r. treści następującej:

„Zmarł tutaj na raka w wieku lat 47 znany bankier kaliski, Wilhelm Beatus“.

Z przyjemnością dowiadujemy się od p. W. Beatusa, że żyje, cieszy się dobrem zdrowiem i mieszka obecnie w Warszawie przy ul. Gęsiej nr. 10.

Z Piotrkowa.

Sędzią głównym zamianowano znane go adw. prays. Kazimierza Rudnickiego.

Zgon ordynata.

Ś. p. hr. Roman Potocki ordynat na Łańcucie, c. k. Tajny Radca i Podkomorzy, Kawaler orderu Złotego Runa, dziedziczny członek Izby Panów, zmarł dnia 24-go b. m. rano w zamku Łańcuckim.

„Nowy Kurjer Litewski“.

„Ruskoje Slovo“ donosi, że cały skład redakcji „Nowego Kurjera Litewskiego“, który wychodził w Wilnie, przeniósł się do Mińska. W mieście tem wychodzi obecnie kilka pism polskich, między nimi i takie, które wychodziły dawniej w Warszawie.

Rozmaitości.

„Liberty Bell“ — amerykański dzwon wolności.

Jako interesujący okaz historyczny, przysłano na wystawę w San Francisco słynny „dzwon wolności“ „Liberty Bell“, który w roku 1776 dźwiękiem swym oznajmił miastu Filadelfji podpisanie dekretu niezależności Stanów amerykańskich. Od tej chwili

dzwon ten, jako pamiątka historyczna, cieszy się ogólnym poważaniem a nawet uwielbieniem. W czasie swego przewozu do San Francisco dzwon ten był przedmiotem ogólnej adoracji, a dla ujrzenia go zebrały się na pośrednich stacjach setki tysięcy ludzi.

Znamiennem wiele jest powitanie, jakie mu ugotowano w Chicago. Przybycie pociągu, wiozącego dzwon, ogłoszono w całym miście specjalnymi sygnałami. Dzwon umieszczony był na umyślne w tym celu zbudowanej platformie, na której wisiał na artystycznie zbudowanym rusztowaniu. Wrogach platformy trzymało sześć czterech polejantów, ludzi imponującej postawy, wybranych umyślnie do tej służby wśród policji w Filadelfji. Gdy dzwon wjechał na dworzec kolejowy, powitały go długo nie milknące okrzyki tysięcy tłumów, później zaś odezwały się kapele, wygrywające pieśni narodowe. Wreszcie obecni poczuli podobać do tej historycznej relikwii, by ją lepiej zobaczyć. Jeden z obecnych ucałował dzwon za nim poszły setki i tysiące innych. Kołki zarzuciły „Liberty Bell“ kwiatami, a nawet niektóre, ze względu na padający deszcz, o kaniały go swymi płaszczami.

Jak wygląda samojazd uzbrojony?

Wojna współczesna postawiła na pierwszym miejscu sprawę mechanicznej siły pociągowej. Armje walczące dążyły do zastosowania samojazdów wszelkich rodzajów i gatunków. Najstańszą stroną zastosowania samojazdów są przeszkody w postaci rowów, żłok dróg itp.

Dla zabezpieczenia samojazdów od tych niespodzianek wymyślono sposób tak zwanych wyrzutowych systemu Winera. Zewnętrzne ściany takiego s mochodu pokryte są chromonikiem pancierzami 40 cm., grubości 3 milimetrów. Pancerze te są ruchome i zawieszane na łańcuchach. Pancerze spoczywają na sprężynach wlocowanych w samojazd, luźnych od strony pancierza, na których ten opiera się i ugina. Elastyczność tego pancierza broni świetnie samojazd od pocisków i odłamków granatów. Nieruchome pancerze umocowano jedynie na wszystkich ośmiu kołach i na kręconej wieży.

Na wieży, znajdującej się na przodzie samochodu, stawia się karabin maszynowy lub armatkę drobnego kalibru. Pod wieżą siedzi kanonier. Pod oparciem nogi ma guzik, którym obraca wieżę wraz ze swoim siedzeniem. Przed sobą kanonier ma na półkach naboje.

Do wieży kanonier wchodzi, podnosząc siedzenie szofera.

W środkowej części samojazdu znajduje się miejsce szofera, a naprzeciwko — miejsce komendanta. Nad nimi wysoko ustawiono projektor nad daszkiem, kryjącym ludzi, w którym są otwory, zasłonięte ewentualnie stalową żaluzją, przez którą można widzieć okolice. Przy siedzeniach szofera i komendanta można jeszcze ustawić karabiny maszynowe do strzelania przez otwory obserwacyjne po usunięciu żaluzji.

Taki samojazd może w biegu przesadzić rowy od 3 do 5 metrów szerokości i tym celu właśnie ma drugie pary kół i szyny.

Przed przednimi i za tylnymi kołami samojazdu wystają mniejsze dwie pary kół, kończących dwie pary szyn, wsuniętych pod samojazd. W stanie normalnym kółka te nie dotykają ziemi.

Gdy samojazd zbliży się do rowu, okopu czy innej przeszkody, którą ma przebyć, jednym ruchem rączki — motorczy wysuwają szyny z kołami na 3,6 metra naprzód i tyłu w tył. W ten sposób samojazd niema 4, lecz 8 punktów oparcia, gdy przednie koła wiszą nad rowem, samojazd jeszcze sześcioma kołami opiera się o ład. Gdy przednie koła normalnie samochodu znajdują się w powietrzu, przednie dodatkowe są z tamtej strony rowu. Po przejściu rowu jednym ruchem szyny wciąga się pod maszynę.

Samojazdy wojenne mają siłę elektryczną z dynamo-maszyny, poruszanej motorem benzynowym. Na wypadek zepsucia się motoru benzynowego lub dynamo — są akumulatory na 40 koni.

Akumulatory mogą służyć także do wzmocnienia siły samojazdu na tej drodze lub przy wspinaniu się na góry.

Dynamo daje też siłę reflektorowi. Tył samochodu ma miejsce na 6 lekko rannych lub dwu ciężkich. Tu jest pomieszczenie na 21 paczek z nabojami, razem na 1350 wystrzałów z karabinu maszynowego, lub zwykłego.

W ten sposób samojazd służy do: 1) podwozu amunicji, 2) zbierania rannych, 3) forsowania ogniem dróg, mostów, przepraw, 4) szybkiego rekonesansu, 5) oświetlenia pozycji z reflektora, 6) ostrzeliwania nieprzyjacielskich obozów, samolotów, samojazdów, 7) dowozu karabinów maszynowych z obsługą.

Nadto siła motoru może być użytą w wypadku potrzeby ustawienia telegrafu bez drutu itd.

Zgubiono Łaskę

z jasnej trzciny ze złotą gałką z rogową oprawą na dole w sobotę rano w przejeździe ulicami Tylną, Mikołajewską, Brzeźną, Piotrkowską, i Benedykta. Znalazca zechce oddać tikową za nagrodą 20 Mrk. w willi Grohmana ul. Tylną № 9.

PA-TY-MA

PA plerosy niemieckie, znanej dobroci z fabryki „Georgii“ z banderolą Zivilverwaltung.
TY tunie rosyjskie, niemieckie, węgierskie, tureckie i Hercegowina.
MA chorła rosyjska oraz gilzy z najlepszej bibułki poleca po cenach hurtowych S. Nowiński, Piotrkowska 145, sklep w podwórzu.

MIEŚO JARSKIE

A. Srokowskiego.
I-sze kotletowe zastępuje cielęcinę i pularę. Torebka za 40 fen. na 6 kotletów.
II-gie Pierogowe, zastępujące wołowinę i wieprzowinę. Torebka za 40 fen. na 9 kotletów lub 25 pierogów, lub 35 uszek — paszteków do barszczu, lub jako faszerek do kalarepy i kapusty faszerowanej.
Sprzedaż Hurtowa: Edmund Bogdański ul. Dzielna № 30. Zadać wszędzie!!

Warszawskie Akc. Tow. Pożyczkowe na zastaw ruchomości (LOMBARD AKCYJNY)
ODDZIAŁY ŁÓDZKIE: I ul. Zachodnia 31 i II Pasaz-Majera Nr. 11 (Mikołajewska Nr. 23) Zawiadomienia: 12 10 październik 1915 roku i dni następnych odbywać się będzie w miejscowej sali licytacyjnej przy ulicy Zachodniej Nr. 31.

LICYTACJA
na sprzedaż zastawów we własnym czasie nieprolongowanych, a zastawionych tak w Oddziale I Zachodnia 31, jak i w Oddziale II Pasaz-Majera 11, Mikołajewska 23, i zarazem wzywać do opłacenia, procentów gdyż podana licytacja prolongeda zastawów wystawionych na licytację przyjmowana nie będzie.
Wykaz numerów zastawów podlegających sprzedaży ogłoszony w „Nowym Kurjerze Łódzkim“ w № 203.

XII Dwunasty rok szkolny XII Szkoła muzyczna

Podkaminerka

w Łodzi, przy Zawadzkiej № 6.
Kształci we wszystkich dziedzinach muzyki.
Zapisy codziennie rano od 11 do 11 po południu od 4 do 7.

PROŚBY

do wszelkich Władz, oraz tłumaczenia na język niemiecki uskutecznią szybko biuro doradcy prawnego, obrońcy sądowego Mieczysława Pisarskiego Łódź, Andrzej 7 parter.

GILZY

„ABADIE“ i „CORONA“ z prawdziwej francuskiej bibułki wszelkich rozmiarów, dostać można w fabryce gilz B-ci Tenenbaum Łódź, ul. Południowa 20.

Łelczer z BUSKA

po długoletniej praktyce w szpitalach chorób skórnych i wenerycznych przyjmuje codziennie i udziela porad; godziny od 1 pp. do 8 wiecz.
Aleksandrowska Nr. 37, I piętro.
P. Kaszyński.

Wina

najkorzystniej kupować w składzie win przy ul. Ręzowskiej № 13.

Towarzystwo ubezpieczeń życiowych

poszukuje

fachowego reprezentanta

na Łódź i okolice, mogącego złożyć kaucję w papierach procentowych.

Oferty z krótkim opisem życia oraz z oznaczeniem wysokości kaucji składać należy pod „Fachowiec“ w Biurze ogłoszeń Ungra, Warszawa, ul. Wierzbowa Nr. 8.

Tylko pierwszorządne oferty będą uwzględniane.

Zarząd Stowarzyszenia Rządców

nieruchomości m. Łodzi

niniejszym zawiadania pp. właścicieli i rządców domów, że sprzedaż ksiązek domowych i kart meldunkowych odbywa się wyłącznie tylko w Stowarzyszeniu Rządców Promenada № 3 codziennie od 9 rano do 2 po połud., w niedzielę i święta od 10—12 w poł. po cenach wyluszczonej w obwieszczeniu Prezydium Policji z dnia 7 b. m.

Analizy

lekarskie, techniczne i produkt. spożyw.
Labor. chemiczne
Inż.-chem. E. LEYBERGA,
h. asyst. prof. Freseniusa w Wiesbaden.
Krótko 5.

B-r med. J. Rosiewicz

powrócił i przyjmuje z chorobami wewnętrznymi w godz. od 5 do 7-ej
Piotrkowska 153.

Nauczyciel

domowy z wyższym wykształceniem; praktykant roiny, dostaną zaraz dobre miejsca. Biuro Nauczycielskie F. Sękowskiej Przejazd № 14.

Dr. med. Antoni Mikulski

wznowił przyjęcia
Choroby nerwowe i umysłowe
Piotrkowska № 97.

Powrócił

Dr. Rosenblatt
spec. chorób uszu, nosa i gardła.
Piotrkowska 35.

Poszukuj

całego kompletu *Nowego Kurjera Łódzkiego* od początku wojny do dnia dzisiejszego oraz *Rozwoju*, *Prądu* i *Gazety wieczornej*. Oferty pod adresem księgarń Alfreda Straucha, ul. Dzielna 16.